

Welke gegevens zijn nodig bij de voorbereiding van een sanering?

Voordat u met saneren begint...

De voorbereiding van een bodemsanering is een hele klus waarbij ook de juridische aspecten aandacht vragen. Een goed inzicht in de bodemregelgeving is uiteraard de start, maar niet voldoende. Twee nieuwe handleidingen en een website helpen overheid, opdrachtgever en adviseur op weg.

Door Cathrien Heusinkveld, Mark in 't Veld, Walter de Koning, Annemiek Tubbing, Jacoline Bijlsma en Renate Gerritse

Over de auteurs

ir. C. D. Heusinkveld-Bakker is adviseur bodem en ondergrond bij adviesbureau Tauw
ir. M. in 't Veld is senior adviseur milieu en ruimtelijke ontwikkeling bij adviesbureau Tauw
mr. drs. W. de Koning is programmadirecteur SIKB
mr. A.M.C.C. Tubbing is zelfstandig juridisch adviseur op het gebied van milieu en handhaving
drs. J.W.J. Bijlsma is hoofd bureau bodem van de gemeente Haarlem
mr. R.M. Gerritse is bestuurlijk-juridisch adviseur vergunningverlening bij de provincie Utrecht

VERSCHILLEN IN AANPAK EN BEOORDELING VAN SANERINGEN

Er wordt steeds vaker gesaneerd in opdracht van marktpartijen. De overheid beoordeelt dan de saneringsaanpak en het resultaat. De aanpak van de verschillende marktpartijen en de manier van beoordelen door de gemeenten en provincies verschilt onderling nogal. De ene overheid eist meer informatie dan de andere. Dit leidt tot discussies en ongewenste vertragingen.

INTEGRALE BEOORDELING BODEMSANERING PAST NIET IN DE WBB

Bij bodemsanering is vaak sprake van andere werkzaamheden zoals een bouwproject of aanleg van infrastructuur. Ook zijn er vaak andere werkzaamheden nodig zoals het kappen van bomen of onttrekken en lozen van grondwater.

Alle gegevens voor zo'n integraal project in één document opnemen heeft veel voordelen, maar het moet wel helder zijn wat er wettelijk verplicht is en waar deze wettelijk verplichte informatie te vinden is in het saneringsplan. In de praktijk blijkt dat opdrachtgevers, adviseurs en bevoegd gezag dat onderscheid niet goed of zelfs helemaal niet maken. De Wbb wordt daardoor gebruikt voor een toets op veel meer aspecten dan de Wbb-eisen. En dat zorgt voor wederzijdse irritatie en verminderd vertrouwen in de kwaliteit van elkaars werkzaamheden. Dit uit zich in aanvullende informatieverzoeken van overheden, het gevoel bij adviseurs onnodige inspanningen te doen, tijdverlies in beschikkingsprocedures en handhaving die teveel is gericht op de details en te weinig op de doelstellingen van de sanering.

Voor die bredere integrale beoordeling was de Wbb echter niet bedoeld. De wettelijke bevoegdheid die de Wbb aan de overheid geeft is smal en beperkt zich tot het toetsen van de doelstelling

en de uitvoerbaarheid van de bodemsanering. Het is bovendien een sectorale wet, op dit moment nog zonder heldere koppeling met andere regelgeving die betrekking heeft op milieu, hinder, water of andere onderwerpen die de overheid bij werkzaamheden het liefst wel in beschouwing neemt.

Het bevoegd gezag dat die onderwerpen verwerkt in de Wbb-toets loopt het risico op vernietiging van de beschikking in een rechterlijke procedure. De Raad van State (RvS) heeft in diverse uitspraken duidelijke grenzen gesteld aan de mogelijkheden van overheden om aanvullende onderwerpen in de voorwaarden bij Wbb-beschikkingen op te nemen. Zo mag volgens de RvS (uitspraak d.d. 13 augustus 2008, nr. 200703703/1) bij het verlenen van een beschikking op het saneringsplan niet op omgevingschade worden getoetst, ook al is dit in de provinciale milieuvordering voorgeschreven.

OPLOSSING VOOR DE KORTE TERMIJN: DUIDELIJKE AFSPRAKEN EN COÖRDINATIE VAN BEVOEGDHEDEN

Hoe nu om te gaan met die grenzen van een sectorale Wbb enerzijds en anderzijds de maatschappelijke wens om de beoordeling van saneringen integraal aan te pakken? Een betere inbedding van de bodemregelgeving in regels op het

gebied van milieu, water en ruimte is natuurlijk de beste oplossing, maar dat zal naar verwachting nog geruime tijd vergen. De oplossing ligt ook niet in het ongelimiteerd oprekken van de grenzen van de Wbb, dat heeft de Raad van State in zijn jurisprudentie wel duidelijk gemaakt.

De oplossing moet voor de korte termijn dus het werken binnen de huidige grenzen van de Wbb inhouden. Het vereist dat er een helder beeld is bij bevoegde overheden en marktpartijen wat de Wbb nou eigenlijk vraagt en welke overige vergunningen vereist zijn. Een goed inzicht in de bodemregelgeving is daarvoor de start, maar niet voldoende.

In het zogenoemde BEUK-project (zie kader) zijn daarom twee documenten en een website ontwikkeld:

- de BesluitvormingsUitvoeringsMethode Wbb (BUM Wbb)
- de Richtlijn Inhoud Saneringsplan
- de website www.voordatümetbodemsanerenbegint.nl

Een goed inzicht in de regelgeving op het gebied van bodem is de start, maar niet voldoende

BESLUITVORMINGSUITVOERINGSMETHODE WBB

Voor het bevoegd gezag is de BUM Wbb opgesteld, waarin de Wbb-eisen zijn uitgewerkt in een toetslijst voor onder andere het saneringsplan¹. Bij deze uitwerking is aangesloten bij jurisprudentie van de RvS en beleidsontwikkelingen van het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

De BUM Wbb beperkt de beleidsvrijheid van het bevoegd gezag niet. Het bevoegd gezag kan binnen de grenzen van de Wbb aanvullende eisen stellen, zoals extra onderbouwing van de saneringsdoelstelling in een grondwaterbeschermingsgebied. Deze aanvullende eisen zijn niet in de BUM Wbb meegenomen, omdat zij per bevoegd gezag kunnen verschillen.

Toetsen binnen de huidige grenzen van de Wbb hoeft niet te leiden tot terugvallen op sectoraal werken. Dit kan worden voorkomen door coördinatie-afspraken met andere afdelingen binnen de eigen organisatie of met andere overheden te maken. Zodat een besluit door de juiste partij en met de juiste bevoegdheden wordt genomen.

RICHTLIJN INHOUD SANERINGSPLAN

De adviseur doet er goed aan om in zijn saneringsplan duidelijk te maken welke gegevens in het plan op grond van de Wbb verplicht zijn en wat overige informatie is².

Dat kan op verschillende manieren (tekst, lay out etc). Dat lijkt extra werk, maar leidt tot een veel helderder overleg met het bevoegd gezag. Om duidelijk te maken wat de wettelijk verplichte informatie is, is een Richtlijn Inhoud Saneringsplan opgesteld. Deze is te downloaden via www.SIKB.nl.

De Richtlijn geeft een uitwerking van de wettelijke eisen die aan een saneringsplan worden gesteld. De opzet sluit volledig aan op de toetslijst die is opgenomen in de BUM Wbb.

WAT ER VERDER NODIG IS: OVERZICHT OP

[WWW.VOORDATUMETBODEMSANERENBEGINT.NL](http://www.voordatümetbodemsanerenbegint.nl)

Verder is er een overzicht opgesteld van andere regels en beschikkingen die bij een bodemsanering komen kijken en bij welke overheid verdere informatie verkregen kan worden. Dit overzicht is gepubliceerd op een aparte website: [\[www.voordatümetbodemsanerenbegint.nl\]\(http://www.voordatümetbodemsanerenbegint.nl\). Maar weinig mensen hebben namelijk een goed overzicht van alle meldingen die gedaan moeten worden en alle vergunningen die nodig zijn als je gaat saneren. Zo kan bijvoorbeeld een vergunning nodig zijn voor het kappen van bomen op de saneringslocatie of voor het slopen van funderingen.](http://www.voordatümetbodem-</p></div><div data-bbox=)

'De BUM-Wbb is een fijn naslagwerk om te toetsen of dat wat we als overheid vragen, ook werkelijk gevraagd mag worden'

De site kan kosteloos en rechtstreeks geraadpleegd worden door de initiatiefnemer van de bodemsanering, maar ook door het bevoegd gezag Wbb. Het is een hulpmiddel om de initiatiefnemer de weg te wijzen bij het vinden van de juiste overheidsloketten.

EERSTE ERVARINGEN IN HET GEBRUIK VAN BUM WBB EN RIS

Om op korte termijn ervaring op te doen, is vanuit het project BEUK ondersteuning geboden bij een aantal locaties waarbij een saneringsplan en beschikking volgens de nieuwe systematiek worden uitgewerkt. Het op korte termijn vinden van geschikte projecten blijkt lastig, maar waar de BUM Wbb en RIS worden toegepast zijn de eerste ervaringen positief. Adviseurs hebben de verwachting dat het duidelijker hanteren van de grenzen van de wet zal bijdragen aan een kortere doorlooptijd van Wbb-beschikkingsprocedures.

Ook aan bevoegd gezag-zijde blijken de eerste ervaringen positief. De provincie Utrecht bijvoorbeeld is van mening dat in het verleden de provincie nog wel eens meer informatie vroeg dan strikt genomen geëist kon worden. 'Inmiddels is de afdeling Vergunningverlening zich door de recente uitspraken van de Raad van State en door de hele BEUK-discussie terdege bewust geworden van de sectorale insteek van de Wet bodembescherming. Dit heeft inmiddels geleid tot het schrappen van allerlei aanvullende eisen in de Provinciale Milieu Verordening en een aanpassing van alle Wbb-beschikkingen. De oude checklijsten zijn heel recent vervangen door de BEUK-toetslijsten.'

De gemeente Haarlem, betrokken bij het BEUK-traject: 'We hebben bij het herijken van onze beschikkingen dankbaar gebruik gemaakt van de BUM Wbb. Een fijn naslagwerk om te toetsen of dat wat we vragen, ook werkelijk mag.'

NOTEN

1. De BUM Wbb bevat ook andere toetslijsten, namelijk voor het nader onderzoek, het evaluatieverslag en het nazorgplan
2. Hij kan er ook voor kiezen om in het saneringsplan alleen voor de Wbb relevante informatie op te nemen en de overige informatie in een apart plan.

Project BEUK

In het SIKB-project BEUK (Bodemsanering Efficiënt en Uniform in de Keten) hebben overheid en bedrijfsleven samengewerkt aan documenten en een website om het Wbb-beschikkingsproces te stroomlijnen. Doel is het verkorten van de doorlooptijd en het verminderen van de tijdsbesteding. Deelnemers waren het bevoegd gezag (provincies, gemeenten, milieudiensten), het opdrachtgevend bedrijfsleven (GSN), adviseurs en aannemers (VKB, VVMA, NL Ingenieurs, SKB-UB), het ministerie Infrastructuur & Milieu, Bodem+ en SIKB.